

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

---

5 . J U L I 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T : NR.
BARBARIET I UNGARN - DEN APOSTOLISKE TRA- 25
DISJON - DIKT - PRESTEVIGSEL 4. AUGUST - DEN
VEDVARENDE FRYKT - SOLVISEREN, ET ESSAY - 26
KATOLSK UNGDOMSARBEID - UTENLANDSNYTT
NESTE NUMMER KOMMER 9. AUGUST 1951.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

LIILLESTRØM:

Ingen gudstjeneste i juli måned.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Kan noen vennligst hjelpe under-
tegnede å få liten leilighet (inn-
skudd) eller stort, umøbl. værelse
med adg. kjøkken. Sentralt.

Ellen Østenstad, Akersveien 5, Oslo.

ET KRAFTTAK PÅ ST. OLAVS DAG FOR ST. OLAVS SAK!

HUSK KOLLEKTEN SØNDAG 29. JULI TILFALLER ST. OLAVS FORBUND!

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.
St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.
Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 8. JULI: 8. søndag etter pinse. Ep. Rom. 8, 12—17. Ev. Luk. 16, 1—9. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: De 7 mindrebødre og enkene Rufina og Secunda, martyrer. Onsdag: Pius I, pave, mart. Torsdag: Johannes Gualbertus, abbed. Hs. Høyærv. biskopens utnevningssdag. Fredag: Anaklet, pave, mart. Lørdag: Bonaventura, bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 15. JULI: 9. søndag etter pinse. Ep. 1. Kor. 10, 6—13. Ev. Luk. 19, 41—47. Mandag: Vår Frue av Karmel. Tirsdag: Alexius, bekj. Onsdag: Camillus de Lellis, bekj. Torsdag: Vincent av Paul. Fredag: Hieronymus Aemilianus, bekj. Lørdag: Maria-lørdagsmesse.

SØNDAG 22. JULI: 10. søndag etter pinse. Ep. 1. Kor. 12,

2—11. Ev. Luk. 18, 9—14. Mandag: Apollinaris, bisk., mart. Tirsdag: Vigilien til apostelen Jakobs fest. Onsdag: Jakob, apostel. Torsdag: Anna, Jomfruens mor. Fredag: Pantaleon, mart. Lørdag: Nazarius og Celsus, mart.; Victor I, pave, mart.; Innocens I, pave, bekj.

SØNDAG 29. JULI: (11. søndag etter pinse): Olsok-fest. Olav, konge og martyr, Norges vernehelgen. Ep. Visd. 10, 10—14. Ev. Matt. 16, 24—28. Mandag: Olavs-messen. Tirsdag: Ignatius, bekj. Onsdag: Apostl. Peter i lenker. Torsdag: Alfons av Ligorio. Fredag: Gjenfinning av Stephan, Kirkens første martyr. Lørdag: Dominikus, bekj. SØNDAG 5. AUGUST: 12. søndag etter pinse. Ep. 2. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk. 10, 23—37. Mandag: Herrens forklaring. Tirsdag: Cajetanus, bekj. Onsdag: Cyriacus, Largus og Smaragd, mart. Torsdag: Johannes M. Vianney, bekj. Fredag: Laurentius, mart. Lørdag: Maria-lørdagsmesse.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

5. JULI 1951

NR. 25-26

Barbariet i Ungarn

Den avsky vi alle føler over utviklingen i Ungarn hvor en gruppe geistlige med erkebiskop Grösz i spissen er stillet for retten og dømt og hvor tusenvis av uskyldige drives ut av sine hjem, bør ikke hindre oss i å forsøke å analysere det som skjer, skriver «The New York Times» i en lederartikkel.

Som ved alle politiske retterganger i alle epoker blir bestemte «forbrytelser» påberopet. Finnes de ikke, må de oppfinnes. En virkelig forgåelse mot styret er ikke nødvendig — i de kommunistiske rettsaker overhodet ikke.

Erkebiskop Grösz og de fire andre geistlige er «lov-
overtredere» i kraft av sine stillinger og ved det de representerer. De er ofre for en komplisert mekanisme som omfatter både kommunismens prinsipielle kamp mot Den katolske kirke og en rekke forskjellige indre konflikter og svakheter regjeringen er opptatt av. Da ofrene ikke kan anklages bare fordi de er geistlige, har man måttet klemme ut virkelige forbrytelser som de beskyldes for å ha begått. At de «tilstår» gjør ikke lenger noe inntrykk på folk utenfor jernteppet, da man jo vet hvordan disse «tilståelser» er avtunget ofrene. Det er et tilbakefall til tidligere tiders barbariske praksis, å kreve tilståelser av angivelige forbrytelser og til og med å betrakte slike «tilståelser» som ugyldige uten tortur.

På samme måte er vi nå vitne til en av de frykteligste straffeforfølgelser i etterkrigstiden som også finner sted i Ungarn. Middelstandsfolk, aristokrater, selvstendige næringsdrivende og intellektuelle forvises fra de store byene og deres eiendeler blir konfiskert. Egentlig skjer det fordi disse mennesker tilhører en bestemt samfunnsklasse, men av «legale» og propagandistiske grunner beskyldes de for å ha

begått en rekke forbrytelser mot «staten» og «folket».

Dette er en form for «politisk justis» som alltid er blitt fordømt av siviliserte nasjoner, enten det skjedde under Den franske revolusjon eller i vår egen tid. En undrer seg derfor over den merkelige taushet her hjemme, når det gjelder forvisningen av disse ti tusener av uskyldige mennesker i Ungarn. De forente stater har undertegnet fredsavtalen med Ungarn, hvor det man forstår med elementære menneskelige rettigheter er garantert i 2. artikkel. De forente nasjoner har vedtatt en erklæring om menneskerettigheter. Det er mulig det ikke vil være noen særlig hjelp for de ulykkelige å brennemerke den ungarske regjering for hva den gjør, men å ti stille kunne få mange mennesker bak jernteppet til å tro at verden utenfor ikke tar del i det som skjer med dem.

Erkebiskop Grösz sammen med en av sine prester i retts-salen.

Den apostoliske tradisjon

Av dominikanerpater A. J. Lutz

Ved Inkarnasjonens mysterium, ved den misjon apostlene fikk av Kristus, og ved det som skjedde på Pinsedagen, ble Kirken grunnfestet for alle tider. Foreningen av den menneskelige natur med den guddommelige i Jesus Kristus er opphav til at alle mennesker er kalt til å bli Guds barn i samfunn med Guds evige Sønn. Det apostoliske embete som synlig organ for Kristi læremyndighet, styremakt og prestedømme, sikrer det kristne samfunns struktur, enhet og kultusformer. Den hellige Ånd som virker i alle enkeltes personlige indre såvel som i Kirkens offentlige «tjenester», gir hele samfunnet en guddommelig vitalitet. Han gjør det til «Kristi Legeme».

Sin fullkomne skikkelse får Kirken imidlertid først ved en årtusen lang utvikling. Det lille samfunn som på Pinsedagen trådte inn i verden var etter Jesu eget ord — et lite frø, et seneppskorn, men bestemt til å bli et tre. Kirkens tilværelse på jorden er en stadig vekst. Besjelet og ledet av den hellige Ånd utvikler den seg i lengden og bredden. Den når alltid videre på jorden. Slekt etter slekt, folk etter folk får høre det kristne frelsesbudskap. «I skal være mine vitner i Judea og Samaria og helt til jordens grenser», hadde Jesus sagt til apostlene. Fra første øyeblikk av viser Kirken seg som «Katolsk», d. v. s. universell, hevet over alle nasjonale grenser og over alle de forskjelligheter og motsetninger som skiller mennesker fra mennesker under deres jordiske tilværelse. «Her er ike jøder eller greker, barbarer eller skyter, mann eller kvinne, trell eller fri, men Kristus er alt i alle», sa Paulus.

Men Kirken vokser også i dybde og høyde. Dens iboende guddomskraft vil føre oss til en alltid dypere innsikt i den åpenbarte sannhet, og til en alltid innerligere forening med Gud, ved en mer levende tro, et fastere evighetshåp og en mer høysinnet kjærlighet. Den universelle Kirke er også «de helliges samfunn». Dens utvikling vil også gå i retning av hellighet og av enhet ved et fullkomment fellesskap i Kristus. Det voksende indre liv er endog betingelsen for veksten i lengden og bredden. Det er den kraft som gjør Kirken motstandsdyktig mot «helvetes porter», d. v. s. mot de mange antikristne makter som reiser seg til kamp mot den.

Denne Kirkens livsutfoldelse gjennom alle tider kaller vi Tradisjon, d. v. s. overlevering. Det apostoliske samfunn gir videre («tradere») hva det selv har mottatt.

Mange slags krefter medvirker til dens livsutfoldelse i Guds rike. Den egentlige fremdrivende energi er Kristus selv, som ved sin hellige Ånd er iboende i Kirken og fra første øyeblikk av inntil tidenes ende har dens skjebne i sin hånd. «Se, jeg er med eder alle dager helt til tidenes ende». Men det samfunn Kristus er opphav til er ikke en livløs masse. Under Andens inspirasjon blir alle kristne Guds medarbeidere. Det er nok sant at Gud virker alt i alle som all Værens og alt livs evige urgrunn. Men Guds virken i sine skapninger er ikke tilintetgjørende, men skapende. Høynet

av Guds allmechtige nåde blir også de menneskelige evner: forstand, vilje, hjerte, talegave, kunstnerisk fantasi o. s. v. satt istand til å medvirke til Guds rikes vekst.

Blant de menneskelige redskaper den hellige Ånd bruker til «Overleveringen» kommer i første rekke apostlene. «Når talsmannen kommer, Sannhetens Ånd som utgår fra Faderen, Han skal vitne om meg, og I skal vitne, fordi fra begynnelsen av har I vært med meg». Det samme vitnesbyrd fortsetter gjennom alle århundre. Apostlene dør, men deres embete, apostolat og hierarki er udødelig som selve Kirken, hvis indre struktur og ytre virksomhet er avhengig av det. Det går over til arvtagere som de selv har utvalgt, og fra disse atter til andre. Evangeliets forkynnelse, feiringen av det eukaristiske offer, forvaltningen av de andre sakramenter, veiledningen av de troende gjennom en myndighet som «binder og løser», er vesentlige livsfunksjoner i Kirken.

Ordets forkynnelse tok til på selve Pinsedagen, og aldri har det apostoliske embete opphørt å fremsette den åpenbarte sannhet, og å forsvare den mot feiltolkninger eller mot sammenblanding med ikke-kristne elementer. Også den kirkelige gudstjeneste og den kristne bønn innebærer sannhet og liv fra Kristus og vitner om Guds åpenbaring. «Brødbrytelsen», d. v. s. den eukaristiske offerhandling og kommunion, forenet med broderlig kjærlighet og med iver til å høre apostlenes forkynnelse, ble jo fra de første dager av oppfattet som innbegrepet av den kristne religion. «Og de holdt trofast ved apostlenes lære, ved samfunn i brødbrytelsen og ved bønner» (Ap.Gj. 2.)

Men også innenfor den voksende skare av troende som sluttet seg til apostlene, våknet det snart krefter som Anden tok i sin tjeneste. Kristne med særlige intellektuelle anlegg begynte å fordype seg med forskende ettertanke i de åpenbarte realiteter. De ble forløpere for de senere tiders kirkefedre, teologer og apologeter. For det gjaldt også å forsvare den kristne tro mot angrep både fra jødernes side og fra den hedenske filosofi eller mystikk. Andre fikk profetiens gave, og med profeti menes det ikke bare evnen til å se hva kommende tider vil bringe, men en ualmennelig dyp sans for de evige guddommelige realiteter, såvel som for de nye krav som reiser seg, etterhvert som tiden går og nye folks tilslutning til Kirken skaper nye historiske omstendigheter.

Ikke bare ved en mer eller mindre iøynefallende virksomhet bæres den kristne åpenbaring videre. Mange andre mer skjulte krefter griper hjelpende inn i overleveringens gang, uten at historien får tak i dem. I grunnen er alle kristne vitner for Jesus Kristus i samfunn med den hellige Ånd og med det apostoliske hierarki. Alle er «martyrer», d. v. s. vitner. Navnet «martyr» ble med tiden et hedersnavn for dem som led fengsel, tortur og døden for sin tro. Men alle som virkelig lever i Kristus, vitner om Ham,

St. Svithuns dag - Syftesok 2. juli

Laetare plebs Vintoniae, gaude geno Stavangaria

Til Magnificat — 1ste vesper:

Gled deg, Winchester kristen-tjod,
kved, Stavanger-folk, fagnadljod!
Att i solkrinsen renn den dag,
då me samlast i høgtidslag,
dagen som ber fader Svithuns namn,
då han for upp til himmelhamn,
han som i tru og tenest sterk
steig upp til Himlen med fagnadverk.

Til Magnificat — 2dre vesper:

Store heimsens skapar,
Svithun herleggjorde du,
og Svithun herleggjorde deg med ære.
Du lyfte han med veldug kraft
frå Jordi upp til Himlen.
Stor ære vere deg!

Ragnhild Foss

Frå St. Svithuns rimofficium i Breviarium Nidrosiense.

Prestevigselen lørdag 4. august

Som tidligere kunngjort vil Hans Høyæververdighet biskop dr. M a n g e r s på minnedagen for den hellige Dominikus, lørdag 4. august, meddele prestevigselens sakrament til frater Hallvard Gottlieb Rieber-M o h n av Dominikanerordenen. Ordinasjonen vil finne sted i St. Olavs kirke i Oslo og tar til kl. 10 presis. Ordinanden vil sammen med Biskopen og presteskabet bli ført i prosesjon fra bispegården til kirken. Et hefte, «Seremonier til Prestevigselen», vil være utlagt i kirken eller fåes ved inngangen. Etter ordinasjonen vil det være anledning til å motta den nyvigslede prests velsignelse i bispegårdshaven.

En bør sikre seg plass i kirken i god tid; der blir reservert plasser bare til ordinandens familie, til representanter for søsterkongregasjonene, St. Olavs kirkes syndikat og noen av ordinandens særlig innbudte venner.

Den følgende dag, søndag 5. august kl. 10.30 synger vår nye norske dominikanerpater sin første høytidelige messe i St. Dominikus kirke i Oslo. Plassreservasjonene er her de samme som ved ordinasjonen.

bærer hans budskap videre, er med i å sikre Kirkens vekst og kontinuitet. Slik var det i Oldtiden. Evangeliet nådde flere og flere mennesker, ikke bare ved apostlenes og aposteldisiplenes forkynnelse. Kristne vandringsmenn, kjøpmenn, soldater, slaver, talte til dem de kom i kontakt med om Guds store gave til menneskeslekten. Slik er det også inntil den dag idag. Overleveringens organer er f. eks. fedre og mødre som underviser sine barn og lærer dem å be. Arbeidere som på arbeidsplassen forklarer og forsvarer sin tro. Venner som betror seg til sine venner eller svarer på deres spørsmål. Små og store, ulærde og lærde kan ved sitt ord og sin kristne adfærd vitne om Kristus, gi videre hva de selv har fått, og medvirke til at også kommende generasjoner blir delaktige i den nådekraft som ble overgitt til det apostoliske samfunn.

Alle disse energier som rører seg i Kirken under den hellige Ånds impulser, samordnes til en mektig aksjon av den samme hellige Ånd gjennom det apostoliske hierarki, hvis oppgave det er på Jesu Kristi vegne å styre Kirken. Nye idéer og initiativer, hvis inspirasjonskilde er en annen ånd enn den hellige Ånd, avvises. Kirken lever nok i verden, men den er ikke av denne verden. Men viser det seg at det nye gror frem av troen og kjærligheten, så vil den hellige Ånd også la Kirken ta det opp i seg. «Alt det som er sant, hvem det enn er som uttaler det, er av den hellige Ånd», (St. Ambrosius) og kan derfor harmonisk innordnes i Kirkens lære og liv.

Den apostoliske Tradisjon er altså meget mer enn en samling av skriftlige dokumenter fra fortiden. Riktignok finner vi i kirkefedrenes skrifter, i gamle liturgiske tekster, fra Orienten som fra Vesterlandet, i innskrifter fra gravmonumenter o. l. verdifulle vitnesbyrd om den kristne Åpenbaring. Deres hovedinnhold har gyldighet for alle tider. Men de er også tidsbestemt. De bærer preg av historiske omstendigheter som aldri kommer tilbake. Tradisjon

derimot er i sitt innerste vesen noe overjordisk. Den er selve den udødelige utviklingstrang som er iboende i den guddommelige Åpenbaring slik som den kom til oss i Jesus Kristus for å bli kilden til et samfunn av Guds barn. Tradisjonen kunngjør seg nok under forskjellige former, alt etter de skiftende tider og mangfoldige menneskelige forhold. Allikevel er den alltid den samme, likesom Kristus «er den samme igår og idag og i all evighet». Det som utgjør Tradisjonens overbevisende kraft er ikke «eldgamle» tekster, men det faktum at Kristus lever i Kirken ved den hellige Ånd idag og imorgen likesåvel som i Kirkens urtid. Åpenbaringen er fullstendig i Jesus Kristus. Han er innbegrepet av all den sannhet Gud ville kunngjøre for oss. I Ham er den frelsende Kjærlighet som vil føre alle mennesker til Faderen, og Han lever evig videre i sin Kirke. Men kristenhetens bevissthet om hva vi eier av sannhet og liv i vår Frelser, er ikke fullkommen med en gang. Den utvikler seg i samsvar med vår menneskelige natur, hvis liv måles etter dager, år og århundrer. Etterhvert som de kristne tenkere og mystikere trenger dypere inn i troens mysterium: etterhvert som heroiske kristne lider forfølgelse for sin tro; etterhvert som det fromme kristne folk tror, håper, elsker, ber, ydmykt bærer sitt kors med blikket festet på den Korsfestede, oppfyller sine daglige plikter i familie, samfunn og Kirke med et gudelskende sinn og kjemper den gode kamp mot synden, får også kristenheten en klarere bevissthet om Åpenbaringens rikdom. Denne dypere innsikt blir stadfestet fra tid til annen ved dogmatiske kunngjøringer fra den apostoliske læremyndighets side, enten på økumeniske kirkemøter eller ved pavelige erklæringer «ex cathedra».

Men helt tilbunds i den kristne Åpenbaring kan vi ikke nå under vårt jordiske liv. Først når vi ser Gud ansikt til ansikt vil det gå helt opp for oss hva Gud har gitt oss i Kristus.

A. J. Lutz O. P.

Den vedvarende frykt

Denne artikkel som er hentet fra The Tablet, er skrevet med tanke på engelske forhold, men den har også en klar adresse til kretser i vårt folk.

Redaksjonen av *English Life and Leisure* vier religionen stor oppmerksomhet. Den slår fast at søkningen til Den anglikanske kirke og til de nonkonformistiske kirkesamfunn er gått meget sterkt tilbake. I en by som York for eksempel med over 50% siden århundredskiftet. Derimot er søkningen til Den katolske kirke stadig stigende. Og disse observatører trekker den slutning at det er meget sannsynlig at Den katolske kirke vil fortsette å trekke til seg «en stadig større del av den minskende delen av befolkningen som søker hen til kirkene». Men så fortsetter de med å beskrive Kirken som «åndelig totalitarisme», uttalelser som fortjener oppmerksomhet og nøyaktige kommentarer, da de som har fremsatt dem tror om seg selv at de er objektive:

«Grunnen til Roms fremgang tror vi er den samme som vi mener i siste instans uvergelig vil føre til tilbakegang, nemlig den åndelige totalitarisme».

Og denne «totalitarisme» defineres på følgende måte:

«Læren og den irrasjonelle metoden den bestemmes på, avgjøres av en sentralisert autoritet hvis avgjørelser tvinges igjennom ved en streng disiplin som lokalt utøves av sognepresten som sammen med sine kapellaner direkte beskjeftiger seg med alle sognebarnas åndelige liv uten hensyn til alder».

Artikkelforfatterne fortsetter med å si at Kirkens fremgang i dag skyldes at den fjerner all følelse av frykt, tvil og usikkerhet fra menneskets sinn, og at den i stedet gir det en følelse av trygghet:

«På samme måte som totalitære organisasjoner på andre områder av menneskelivet kan også den åndelige totalitarisme frembringe tilfredsstillende resultater for temmelig lange perioder. Utvilsomt vil den kunne gi en varig løsning om de sinn den får innflytelse på er lukket for påvirkninger fra annet hold. Men menneskenes sinn og ånd kan ikke — hvor ufullkomne de enn må være — i lengden tvinges eller overtales til å undertrykke forstandens kritiske funksjon som reiser spørsmålet om dogmet er sant og om presstene er nødvendige».

Dette er dessverre en meget utbredt oppfatning i hva vi kan kalle etter-protestantismens England blant folk som innbiller seg at de ønsker å se den kristne religion beherske sinn, hjerter og samvittigheter, men som når det kommer til stykket ikke ønsker denne religion i noen elementær eller autoritativ form. De bør spørre seg selv hvilke grunner de har for å mene at det var en uvesentlig tilfældighet med en rekke uheldige konsekvenser som bevirket at Kirken fra begynnelsen av fremtrådte som en institusjon og som en autoritativ læremyndighet. Ifølge vår oppfatning kan det ikke være annet enn nedarvede fordommer som er grunnen til at Kirken kan oppfattes som en institusjon som isolerer katolikkene fra den intellektuelle og moralske tvil og fornektelse som omgir dem over alt.

Det er utvilsomt en bedrift at Kirken i England har fortsatt å vokse; at den stort sett holdt stand særlig i de vanskelige årene etter sekelskiftet, da Victoria-tidens fritenkeri ble popularisert av et stort antall skribenter som avdøde H. G. Welles var en typisk representant for. De brukte alle de nye uttryksmidler for å få folk til å tro at vitenskapen hadde underkjent religionen og gjort den avlegs, og at alle følgelig var fritatt fra den disiplin og de bestemmelser de hadde kjent i bardommen.

Det er faktisk meget lite treffende å snakke om totalt uvirkelige forhold som ingen katolikk i dette land kjenner til eller kan kjenne til. Om totalitarismen kan defineres som av disse skribenter i den forstand at åpenbaringen kunngjøres, nøyaktig avgrenses og forsvares av Kirken, og at folk som forkaster den, ved denne deres egen handling utelukker seg selv fra medlemsskap i Kirken, fordi de bokstavelig talt ikke lenger er troende, har ingen noen grunn til å klage. Men vi er berettiget til å beklage at en undersøkelse som på så mange måter er verdifull, overhodet bruker ordet «totalitarisme». For det vesentlige ved totalitarismen er konsentrasjonen av autoriteten; det er Lenins: «All makt til sovjetene»; det er den tanke at all autoritet, den moralske så vel som den pedagogiske, har sitt utspring i politikken; og hele Europas historie er full av eksempler som tydelig viser hvor uriktig det er å trekke paralleller mellom den politiske totalitarisme og Kirkens læremyndighet.

Medarbeiderne i *English Life and Leisure* plikter å gi en forklaring på hvordan det kunne ha seg at Middelalderens århundrer, da Kirkens makt sto på sitt høyeste og en slags totalitarisme faktisk var mulig, i virkeligheten var konstitusjonalismens store århundrer; rettighetenes og frihetenes århundrer som så parlamentarismen vokse frem; en tid da den verdslige myndighet ikke bare var respektert av den åndelige, men selv så oppdelt at Kirkens menn, der hvor forfatningene bygget på balanseprinsippet og hvor de forskjellige maktorganer hadde lett for å komme i konflikt med hverandre, søkte å verne om lovens autoritet. Det er tragisk men sant at dette balansesystem til slutt ble brakt ut av lage og meget av det ødelagt fordi et element, kongemakten, ble for sterkt. Men Europas konger ble i stand til å gjøre seg til absolutte maktutøvere, fordi Kirken opphøyet den verdslige hersker til en slik posisjon og respekterte hans umåtelige prerogativer. Selv om det kan diskuteres om dette var Kirkens største politiske feilgrep i Middelalderen, er det ikke tvil om at det var uttrykk for det motsatte av den totalitære oppfatning av makten. Prisiipielt hevdet Kirken maktfordelingens prinsipp.

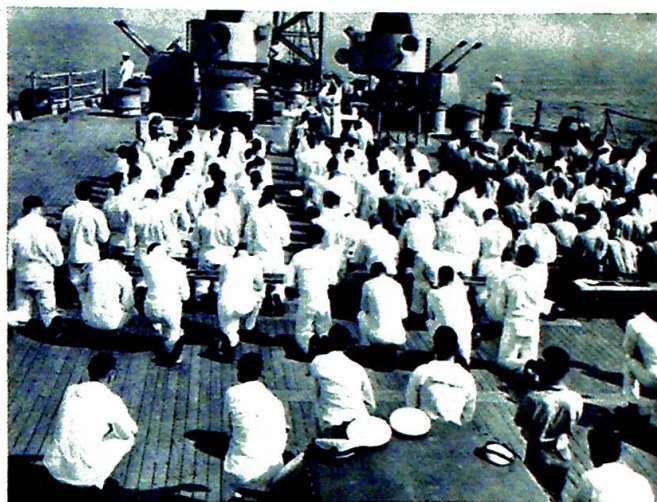
På samme måte frembrakte Kirkens respekt for den menneskelige fornuft universitetene og de fruktbringende spesialstudier, hvis talsmenn så søkte å gjøre for stort vesen av sin virksomhet og fortrenge teologien. Det er fullstendig uhistorisk å påstå at Kirken har vært en fiende av studier og forskning.

Og vi kan ikke tro at medarbeiderne i *English Life and Leisure* ville ha skrevet som de har, om de hadde lest aldri så lite i *Summa* og oppdaget at spørsmålet om dogmet er sant er selve det sentrale i Thomas av Aquino's tenkning. At han ga svaret i troens lys, hindret ham ikke å drøfte spørsmålet i fornuftens.

Hva disse og andre skribenter burde komme til innsikt om, når de skriver om mennesker «som følger Jesu forskrifter», er det riktige i katolikkenes påstand om at de gjør nøyaktig det samme i dag som apostlene og de første disipler gjorde, da de fulgte noen som påberopte seg myndighet til å lære og som krevet at de skulle høre Ham og gjøre som Han bød. Troen, beslutningen om å følge og adlyde, kan alltid utenfra bli fremstillet som en søken etter trygghet, en slags overgivelse; og dette er sant for så vidt som enhver avgjørelse med hensyn til hvordan man bør leve, binder en til en bestemt retning og avskjærer andre muligheter. De som i kristendommens første århundre i Palestina besluttet å bli Kirkens første generasjon, fordi de hadde opplevet den indre trygghet som springer ut av absolutt tro på at den riktige vei er valgt, hadde like så lite følelsen av ytre sikkerhet, omgitt som de var av en fiendligsinnet befolkning, som Kirkens generasjon i dag. De opplevet også hva artikkelforfatterne i *English Life and Leisure* kaller «dogmets strenghet» og som av andre — visende til Kirkens lære om den evige fordømmelse — betegnes som «terrorisme». Samtidig med at rasjonalistene mener å kunne fordømme Evangelienes Kristus og Kirken på grunn av umenneskelighet og for at den gjør oppmerksom på helvetets mulighet, gjør de folk som godtar åpenbaringen og den kristne etikk, men samtidig beklager dogmets strenghet og Kirkens autoritet og forsøker å erstatte dette med noen bruddstykker av Jesu lære, seg skyldig i en bedrøvelig mangel på konsekvens. Dette er en så meget flauere fremgangsmåte for folk som ved intelligente undersøkelser har kunnet slå fast at vår generasjon tar avstand fra den protestantiske optimisme som nå er blitt forkynt i en lang levealder, og som det har vist seg å være så vanskelig å bringe i overensstemmelse med de lidelser som er overgått den samme generasjon.

Dette arbeide er videre karakterisert ved den måte det godtar de etiske resultater som målestøkk på. Det siterer Sir George Newman som hevder at «verdien av religionen avhenger av de etiske resultater den fører til». Alle som har det ringeste kjennskap til den innbyrdes forbindelsen mellom generasjonene burde forstå at dette er en målestøkk som både er utilstrekkelig og ufullstendig, at det ikke lar seg gjøre å forsøke å vurdere religionens betydning ved hjelp av dens umiddelbare og samtidige etiske resultater. Menneskehetens historie viser både når det gjelder enkeltindivider og folk et stadig skiftende billede. Dyder og laster, følsomhet og hårdhet, er ikke endelig fikserte størrelser; de veksler, utvider seg og trekker seg sammen både i det enkelte menneskes historie og i folkenes. Og alle som mener at den kristne tro med dens overnaturlige stadfestelse har hatt avgjørende innflytelse på den moralske dannelse av det engelske folk, må også erkjenne at en utholdende tro og religiøs praksis særlig i tider som er preget av intellektuell skepsis har ytet samfunnet en uunnværlig tjeneste. Det er en meget ensidig vurde-

Dette bilde er tatt under messen på dekket til det amerikanske kjempeslagskipet «Missouri» som nylig gjestet Oslo. Av de 2 700 mann ombord var 500 katolikker, og deres kapellan Lieut. Commander W. F. Hoffmann celebrerte hver morgen kl. 6.30 den hellige messe for dem enten på et av mellomdekkene eller, når været tillot, i det fri som vårt bilde viser.

ring som er tilfreds med bare å fordømme kirkegjengeres hykleri, kirkegjengere hvis privatliv og forretningsmetoder ikke svarer til deres bekjennelse, uten å erkjenne den positive verdi ved en konstant rettroenhet og opprettholdelsen av religiøse institusjoner. Det som alltid var det vesentlige, var at noen noe sted tok imot læren i dens renhet og at den gjennom en institusjon ble overført på den neste generasjon i håp om at den ville gjøre bedre bruk av den.

Hva disse skribenter og mange med dem ser med slik misbilligelse er den kristne religion i den form den gjorde sin entré i engelsk historie og forvandlet den. Selv historien til etterreformasjonens protestantiske England blir meningsløs, om den ikke ses som en videreføring av den katolske arv. Nasjonale kirker ville ha vært en umulighet i land hvor ikke befolkningen hadde tilpasset seg Den katolske kirke og lært hva religiøs autoritet er.

Anglikanske prester og dissenterpastorer levde til tross for at de avviste det sakramentale prestedømme på den rotfestede idé at de utgjorde en gruppe som var satt til å utføre særlige funksjoner. Det er ikke tilfeldig at medarbeiderne i *English Life and Leisure* kan rapportere at selv blant den moderne anti-klerikale befolkning var de tilfelle da Kirken ble oppsøkt og en prest tilkalt, sakramentale; at folk fremdeles døpes, vies og begravnes av Kirken er noe som skriver seg fra katolsk sakramentalisme og kirkelig autoritet. Å ønske den kristne religion uten institusjonell disiplin, uten dogmer og mysterier er ikke å ønske den i det hele tatt, men å ønske noe som er noe ganske annet og helt uholdbart. Den kristne religion må søkes som det den er og godtas for sin egen skyld, ikke som en del av sosialpolitikken.

Solviseren

Av Gunnell Vallquist

Vegen til Chartres er kanskje en smule ensformig, kan man si. Men likevel holder jeg på at de siste 18 km. bør tilbakelegges til fots — min bil står i en «garasje» i en låve i den lille byen. Jeg vil ikke gå glipp av fornøyelsen på 17 km.s avstand å se dobbelttårnene stige opp over sletten — det er en intens estetisk nytelse som jeg forbeholder meg; så meget mer som mine timer allerede er talte.

Sletten er som sagt litt ensformig. Jeg håper himmelen bestemmer seg for å klarne; i sol økes landskapets sjarm ganske betydelig. Dvs. ikke banalt, fullt solskinn fra en uforanderlig blå himmel, men sol gjennom tynne lag som får lyset til å veksle stadig i styrke og som varierer fargetonen over landskapet — det er samme skala som opalens — dempet, nyansert, aldri for voldsom.

Jo, nå viskes med ett den grå tåkedisunna lengst nede. Sletten ruller seg opp i en blek grågul lysning, og i samme øyeblikk ser jeg de ulike tårnene avtegne seg mot de drivende kjedelige marsskyene. Mitt blikk fester seg ved det laveste, sydtårnet. Effekten er som den skal være og jeg kan hvile øynene på et fullverdig objekt mens jeg vender tankene innover.

Ikke fordi jeg behøver overveie mine motiver enu en gang — min beslutning er sannelig tatt med all tilbørlig ettertanke og etter moden overveielse. Men ettersom min tid er kort, tiltaler det min sans for harmoni og samling å la motivene passere revy igjen — som en feltherre sine tropper. Det er en overordentlig behagelige følelse som følger med å konstatere den gode ordningen — man kan godt si harmonien — som ingen ting kan forstyrre.

Det er uten vemod jeg tar avskjed med livet — virkelig uten vemod. Min forskning har gitt meg en ganske klar oppfatning av hvordan det burde være for å gi de levende noen nytelse — og jeg har også kunnet regne ut med ganske stor sannsynlighet hvilke epoker som kunne ha vært utholdelige for en mann av min disposisjon og under visse ytre personlige forutsetninger av økonomisk og sosial art. Hvis man tar disse forutsetninger for gitt, så kan jeg tenke meg å fullføre et «normalt» levnetsløp i Aten på 400-tallet før Kristus, under Perikles altså; i Alexandria eller Pompei i den hellenistiske gullalder; i Frankrike på 1200-tallet og i Italia et århundre senere. I alle disse epoker levdes et menneskeverdige liv, i det minste i et visst lag av samfunnet — selv om det var et tynt lag. De andre — ja, dem skulle man altså unngå å havne blant; og de trengtes vel som bakgrunn på samme måte som den gråbrune mulden trengs for en utsøkt blomst.

Men i året 1950 kan en mann av min type ikke finne

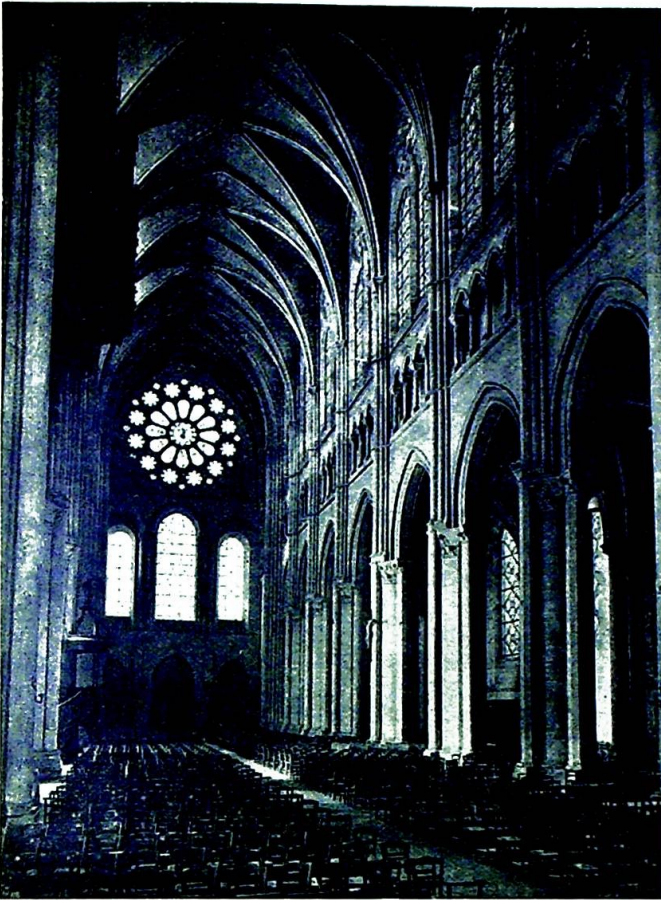
seg til rette i tilværelsen eller engang akseptere den. Den uutholdelige vulgariseringen som griper om seg med uimotståelig brutalitet, man må kveles i om man har noe som helst krav på menneskelig verdi. Før 1914, da jeg var ung student, syntes det riktignok som om verden skulle kunne innrettes til et utholdelig besøkessted for menneskelige vesener, etter 1700- og 1800 tallenes uhyggelige, kvasirasjonalistiske dekadanse. Men så kom krigen, og alle verdier druknet i det vanvittige slagsmålet, alle fornuftige røster ble overdøvet av tåpelig, schauvinistisk stortalenhet. Etter krigen kom massenes tid, og da kunne man allerede se at slutten nærmet seg. Ennå ville jeg vente og se. Hva fikk jeg se? En odiøs nivellering av alt menneskelig i «rettferdighetens» navn, en nivellering nedad. «Funkis», «luksus», «almene rettigheter» — alt slagord som dekker en virkelighet som er enda mer uutholdelig platt enn ordene gir inntrykk av.

Det eneste som var verd å leve for, det skjønne, smakens fullendelse, det forsvant fra programmet. Det som folk og «myndigheter» finner det verd å legge ned penger og anstrengelser i, det er ikke lengre forskning og kunst, men samfunnshygiene og folkeskolebygninger. Som om borgere og folkeskolebarn noensinne blir annet enn borgere og folkeskolebarn! Som om de representerte en eneste gnist av det varig menneskelige! Dagens ideal: en almen, velstående middelmadighet som ikke gir den ringeste plass til geniet, det vesentlige og unyttige, det menneskehetens lys uten hvilket menneskeheten opphører å være menneskehet!

Bare et lite stykke til, så er jeg fremme. Denne katedralen representerer sannelig verdier som ellers er forsvunnet fra jorden. Det var et godt valg jeg gjorde da jeg besluttet å la den fylle synsranden de siste timene av mitt liv. — Den religiøse idé som den står som et monument over vil jeg ikke diskutere, — den synes meg knapt aktuell i vår tid — men i århundreder da den kunne inspirere den slags kunstverker må den ha vært på sin plass, og det må nå fra mitt synspunkt være tilstrekkelig. I hvert fall: den tiden kjente skjønnhetens verdi! For den var det normalt heller å unnvære det vi har vennet oss til å kalle livsnødvendigheter, enn skjønnhet. Det var de som hadde rett: skjønnhet er livsnødvendig i høyere grad enn mat og klær! Nemlig hvis man forstår livet som menneskelighetens, det menneskeliges liv — mer enn menneskenes.

Jeg er fremme. Jo, mitt valg er uten tvil godt. Tårnet er perfekt — i tanken har jeg gått igjennom alle vår arkitekturs berømte tårn — et øyeblikk vaklet jeg mel-

Fra Chartres-katedralen.

lom dette og Senlis-katedralens slanke spir, men det er for kvinnelig, for jomfruelig behagelig til å passe inn i sammenhengen. Nei, Chartres sydtårn, med den romanske stilens strenghet og gratie i uetterlignelig forening — det og bare det kan tilfredsstillende mitt krav til en verdig skueplass for mitt livs klokeste handling. Å kaste seg ned i skumringen fra et tårn som er ett av arkitekturens fullkomne mesterverker, det er virkelig en handling som har lite til felles med et vulgært selvmord ved hjelp av gift eller revolver! Ikke engang det vesentlige — for jeg hevder at det vesentlige ikke er selve den handling å ta sitt liv, men mangelen på eller tilstedeværelsen av skjønnsverdier. Riktignok finnes det jo et etterpå, nede på marken — men det er nå noe jeg må se bort fra siden det strengt tatt ikke vedkommer meg.

Solen er ennå ikke begynt å gå ned; jeg rekker å gå en runde før det er på tide å gå opp i tårnet, før tårnvakten forsvinner. Først en titt inn i katedralen. Glassmaleriene lyser med et fantastisk skjær, der de vinkelrett tar imot solens stråler. Det er et under av skjønnhet, en skjønnhet som ikke tilhører denne verden, men er en relikvie fra en svunnen tid. Vårt århundre fatter ikke engang meningen med det. Jeg gjør rett i å gjøre en verdig sortie fra denne parodi på en tilværelse!

Jeg skal kaste et siste blick på portalene også. Etter det er det på tide å gå opp. — Statuene synes å betrakte meg;

jeg kjenner deres ansikter fra langt tilbake i tiden. Alle står de her uten sammenheng med dette århundre — alle spenner de med vemod, bitterhet, strenghet eller overbærende melankoli tilbake til en forgangen tid der de hører hjemme, og jeg også. Det er ikke tvil om at jeg har mer tilfelles med dem enn med mine samtidige som ikke lenger forstår dem. Jeg kan faktisk sette min ære i å gjøre felles sak med dem ved å la min siste handling bli slik at dens betydning aldri kan anes av den gemene hop som lever ved siden av slike kunstverker uten å forstå det ringeste av dem. — Selv statuene gir meg rett, liksom glassmaleriene for en liten stund siden.

Jeg går rundt det sydlige tårnet for å nå trappen som skal føre meg opp. Belysningen ser ut til å være slik den skal for at utsikten skal komme til sin rett. Jeg er heldig.

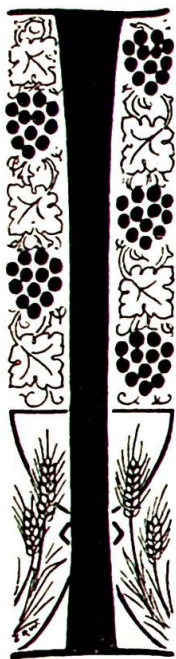
Akkurat idet jeg skal til å svinge om hjørnet stopper jeg opp foran engelen med solviseren. Aldri har det slått meg som i dag hvordan dens karakter skiller seg ut fra de andre skulpturenes. Ikke noe vemod, ingen bitterhet, ingen strenghet. Ikke engang noen fremmedhet. Foran meg står en gutt som er fullstendig tidløs, som synes å høre like meget hjemme i det tyvende århundre som i det tolvte, da han ble til. Han synes preget av en overlegen, noe skøyeraktig godmodighet, en ironisk ro som forvirrer meg. Han holder skiven av et solur i hendene — og plutselig slår sammenhengen meg. Han gir meg ikke rett, som de andre! Hans holdning synes å tale direkte til meg: «Jeg er tidens genius. Her har jeg stått gjennom århundrene, med min urskive, og skyggen har løpt rundt den utallige ganger. Jeg har sett tidene skifte, menneskeslekter fødes og dø, verdier hyllet og foraktet. Jeg har sett den evige tåpeligheten men også de enslige genier som plutselig en gang iblant lyser opp mørket som lyn. Og alt dette har ikke forandret meg og ikke min innstilling. Der kommer til å bli nye forandringer, nye bølgedaler og toppe — hvilken rolle spiller så det? Menneskelighetens historie er ikke avsluttet — jeg står igjen som tilskuer.»

— Den er ikke avsluttet. Og ettersom det individuelle liv har liten interesse ved siden av menneskelighetens store sammenheng har gutten der oppe rett: det er ikke verd en handling som kan tydes som fortvilelse. Han sitter inne med den sanne visdom, der han fra sin opphøyede plass betrakter slektenes vandring. Der var ennå noe igjen for meg å lære — og hvis det måtte være slik, er jeg taknemlig for at det ble en statue fra 1100-tallet som skjenket meg lærdommen. For av ham kan jeg lære og allikevel bevare verdigheten.

Litteratur inngått til redaksjonen:

- Daniel Haakonsen: *Skabelsen i Henrik Wergelands diktning*. J. W. Cappelens forl., Oslo.
 Robert Braun: *Silvetronen. En bok om drottning Josefine av Sverige-Norge*. Norlin Förlag, Stockholm.
 Tom Hanlin: *Miraklet i Cardenrigg*. Roman. Forlaget Fremad, København.

sannhet er det verdig og rett, rimelig og gagnlig at vi alltid og overalt takker Deg, hellige Herre, allmektige Far, evige Gud, opphav til all ære, giver av all verdighet: av Deg får alt sin vekst, av Deg får alt sin styrke, og takket være din visdoms orden blir menneskene stadig fullkomnere. Etter denne orden har prestedømmets grader og levitenes embeter som du på sakramental vis har innstiftet, fått nytt og øket verd: slik har du satt biskopene til å styre ditt folk, du har valgt andre menn av lavere rang til å omgi dem og hjelpe i deres gjerning. Slik har du i orkenen latt Moses's ånd komme over de sytti vise menn, så at han ved deres hjelp lett kunne styre de utallige skarer av Israels folk. På samme måte har du gitt Eleasar og Ithamar, Arons sønner, fylde av sin fars ånd, så de evnet å røkte det prestelige embete ved frambæringen av hellbringende offer og meddelingen av nådemidler til folket. Ut fra samme forsyn, har du, Herre, gitt din Søns apostler medhjelpere til å undervise i troen, og ved deres hjelp har de (apostlene) fylt verden med sin hellbringende forkynning. Gi derfor, Herre, vi ber Deg, også Vår svakhet en slik hjelp, for jo svakere Vi er, dess mer trenger Vi den.

Allmektige Far, gi da denne din tjener prestedømmets verdighet, forny hellighetens ånd i hans hjerte, så han verdig mottar denne rangs embete av Deg, og at han ved sin ferd blir et eksempel på et hellig liv. Måtte han bli en våken medhjelper i Vårt embete, måtte rettferdigheten klart lyse i ham så han en gang kan gjøre regnskap for den forvaltning som er betrodd ham, og oppnå den evige salighets lønn. Ved Ham, vår Herre Jesus Kristus, Din Sønn, som lever og styrer med Deg i den Hellige Ånds enhet, Gud fra evighet til evighet.

(Biskopens prefasjon ved presteveigselen.)

*

Den 4. august vil Gottlieb- Hallvard Rieber-Mohn O. P. bli viet til prest i St. Olavskirken, Oslo. Atter vil en ung nordmann bli delaktig i Kristi evige prestedømme, i kraft av den apostoliske suksesjon. Ved et nytt bånd vil Norge bli knyttet til den Kirke som for dum vant landet for Kristus. Et nytt vitne vil snart stå frem og hevde den apostoliske Tradisjon ved å feire det hellige Offer, som helt fra apostlenes dager av har vært midtpunktet i det kristne trosliv, og kraftkilden til det kristne apostolat.

Vi hilser den nye prest velkommen og gleder oss over å motta Guds velsignelse av hans viede hender.

På vegne av de norske katolikker og av St. Dominikus' orden.

A. J. L.

Det katolske ungdomsarbeide skrider fram — jamt og godt

Om noen uker åpner Den nordiske ungdomslederskole atter sine porter — denne gangen på Marienlund utenfor Stockholm. Også i år sender de norske katolske ungdomsforbund en fyldig tropp til skolen — nerven i det kontinuerlige, organiserte arbeide fra år til år. I den anledning har vi henvendt oss til formannen i Norsk katolsk ungdomsforbund — Oslo, stud. phil. Torfinn Juell, for å få en orientering om ungdomsarbeidet som det ligger an i dag.

Norsk Katolsk Ungdomsforbund ble stiftet pinsen 1947 som resultat av den økende interesse for katolsk ungdomsarbeid som etterkrigstiden brakte. Forbundet har som sin vesentlige oppgave å skape et katolsk ungdomsmiljø i Vikariatet og derigjennom knytte de unge nærmere til Kirken og utdanne dem til de oppgaver som venter dem i den katolske aksjon.

Med dette mål for øye har Ungdomsforbundet i de fire år som er gått siden stiftelsen målbevisst gått inn for å opprette kontakt med alle Vikariatets menigheter. I 1947 var der i hele Vikariatet bare to organiserte ungdomsgrupper samt to speidergrupper som drev barnearbeid. I dag drives der organisert ungdomsarbeid i åtte menigheter, og i alle de menigheter hvor der ikke finnes noen offisiell ungdomsgruppe har Ungdomsforbundet kontaktmenn som sørger for at menighetens spredte ungdommer i den utstrekning det er mulig kommer i kontakt med andre unge katolikker og nyter godt av de fordeler Ungdomsforbundet har å by på. Forbundet har generalforsamling hvert annet år og både kontaktmennene og representanter for ungdomsgruppene har stemmerett.

En av Forbundets vesentlige oppgaver har vært, og vil alltid være, utdannelsen av ungdomsledere. Arbeidet med dette har i stor utstrekning vært drevet i samarbeid med ungdomsforbundene i de øvrige nordiske land. Et tiltak av aller største betydning på dette område er de såkalte nordiske lederskoler som har vært holdt hver sommer siden 1948. Skolen, som varer vel en uke, samler elever fra Sverige, Danmark, Finnland og Norge, og elevantallet er begrenset til 50 stykker. Norge har en kvote på 10 elever og konkurransen om plassene blir stadig hardere. For å sørge for at alle menigheter blir representert og at man kan velge de best skikkede deltagere uten hensyn til deres økonomi, har Forbundet gått inn for en bred stipendiepolitikk. Dette er så meget mer naturlig som skolen på ingen måte kan betraktes som ferie. De ordinære skolefag som omfatter troslivet, ekteskapet og ungdomsarbeidet er meget krevende og enkeltforedrag, diskusjoner og organiserte øvelser i liturgi fyller resten av ukeprogrammet. Skolen har hvert år vært en suksess og skolens elever gjør et godt arbeid i ungdomsgruppene rundt om i Vikariatet.

Av andre tiltak i forbindelse med ledertreningen kan vi nevne Lederbrevene, et lite blad som utkommer seks ganger hvert år. Bladet blir tilsendt alle nordiske ungdomsledere gratis og er et forum for debatt om aktuelle ungdomsspørsmål. Ellers arrangerer Ungdomsforbundet en gang iblant sammenkomster hvor ledere fra hele Vikariatet drøfter arbeidet, og med regelmessige mellomrom får de enkelte menigheter besøk av Ungdomsforbundets representanter som hjelper og veileder ungdomsgruppene i den utstrekning det er ønskelig og mulig.

Ungdomsforbundet har også gjennom hele sin virketid gått inn for å skaffe ungdommen den katolske litteratur

de trenger for å motvirke den konstante påvirkning de er utsatt for gjennom materialistisk innstilte tidsskrifter og bøker. Dette er meget vanskelig fordi markedet er så begrenset at egne utgivelser sjelden kan lønne seg. Vi har imidlertid hele tiden utgitt et lite ungdomsblad, «IGNIS», som nå rekker de aller fleste unge i Vikariatet. Bladet utkommer en gang om måneden og har utviklet seg fra et lite stensilert hefte til et vakkert lite trykt blad. Det redigeres uten vederlag av en av de unge og er Ungdomsforbundets offisielle organ. Ellers har Forbundet utgitt en dialogmesse og der arbeides tiden med planer om noen andre mindre trykksaker. Dessuten har Forbundet kjøpt inn en del katolsk litteratur som er arrangert i lesesirkler. Disse står til ungdomsgruppens disposisjon uten noe vederlag. Der er også gjort et stort arbeid for å spre katolsk litteratur som er særlig egnet for ungdom. Gjennom gaver i form av bøker og penger har det vært mulig for Forbundet å distribuere atskillige bøker gratis, og ellers har man gjennom kontaktmennene og gruppene gjort propaganda for andre bøker som man mente var av betydning for ungdommen.

Av planer som er under arbeid kan vi nevne opplegg til studiesirkler, katolsk ungdomsangbok, trykking av messeteksten til den inter-nordiske ungdomsdag, Kristi Kongefest, og arbeidet med en tilfredsstillende løsning av ekteskapsforberedelsen.

Norsk Katolsk Ungdomsforbund representerer Vikariatets ungdom utad. Det er kollektivt tilsluttet St. Olavs Forbund og samarbeidet med dette blir stadig utdypet og bedret. Ellers er Ungdomsforbundet tilsluttet Bureau Internationale de la Jeunesse Catholique. Samarbeidet med de katolske ungdomsforbund i de øvrige nordiske land er som allerede nevnt intimt og fruktbart. Det blir ordnet gjennom et inter-nordiske sekretariat som har sete i Oslo.

Kontakten med ikke-katolske ungdomsbevegelser er god og har vist seg å være nyttig på mange områder. Ungdomsforbundet er offisielt tilsluttet det norske fellesorgan for ungdomssaker. På denne måten blir vårt navn stadig mere kjent, vi får anledning til å legge fram vårt syn på saker som angår all norsk ungdom og vi blir dessuten delaktige i alle de fordeler fellesrådet oppnår for sine medlemmer.

Ungdomsforbundet er klar over at der fremdeles ligger store uløste oppgaver og venter på det. Vi er vitalt interessert i å bygge opp et effektivt katolsk barnarbeid samtidig som vi ser at religionsundervisningen og skolearbeidet må inn i nye baner. Behovet for et katolsk guttepensjonat i Oslo — hvor mange av Vikariatets unge kommer for å få sin utdanning — er skrikende. Vi trenger dessuten et sommersted hvor vi kan samle de unge i et katolsk miljø. Men alt dette krever en sterkt utbygget organisasjon og mange penger. Forbundsarbeidet i den nærmeste tiden fremover vil derfor først og fremst være basert på å stabilisere de enkelte ledd i vår organisasjon samtidig som man løser de mest presserende daglige oppgaver. Hvis mulighetene så åpner seg for å ta fatt på de virkelig store og grunnleggende problemer, vil Ungdomsforbundet være sterkt nok og rikt nok på erfaring i katolsk aksjon til å kunne påta seg disse oppgavene.

Torfinn Juell.

*

Til årets ungdomslederskole på eiendommen Marienlund utenfor Stockholm reiser 10 elever fra Oslo Apostoliske Vikariat og 3 fra hvert av de Apostoliske Prefekturer.

Konkurransen om plassene har vært hard, der kom

inn over 20 søknader. Den endelige fordeling av plassene er falt ut slik at Arendal, Bergen og Oslo hver 2, Fredrikstad, Hamar og Hønefoss hver 1. I tillegg til dette vil også en del av lærerne og foredragsholderne komme fra Norge. Øivinn Olafsen er skolens øverste leder og Daniel Haakonson, Torfinn Juell, Berit Kristensen og Berit Taxt hører med blant lærerkreftene. Ungdomspresten, pastor I. Hansteen Knudsen, er med som gruppens geistlige rådgiver.

Takket være støtte fra St. Olavs Forbund har Ungdomsforbundet kunnet gi flere hele eller delvise friplasser til sine representanter.

7 kikkerten.

Den katolske roman og formens fornyelse

Den unge Oslo-kritikeren Erling Christie, som vi tilstår å ha fulgt med særlig bevåkenhet siden hans skarp-linsede «Kritikk av kritikken» omkring T. S. Eliots «Cocktail-Party», har nå nylig i en kronikk i Morgenbladet rettet søkelyset mot en avantgarde av katolske diktere som er kommet til å spille en fornyende rolle i europeisk dramatik. Vi klipper noen bruddstykker av kronikken (Mrgbl. 30. 6.):

«Når det gjelder den europeiske roman i etterkrigstiden kan man ikke unngå å legge merke til den stimulerende impuls som i dag utgår fra de katolske forfattere i England og Frankrike. Og ved nærmere undersøkelse viser det seg at disse diktere i så utpreget grad bygger på en livsanskuelse og et kultursyn formulert av moderkirken at man for å være konsekvent uvergelig må stille spørsmålet: Er det fundamentale trekk i selve denne åndelige bakgrunn som på bred basis er i stand til å befrukte den moderne roman med den vitalitet og strukturelle kraft den i mellomkrigstiden sto i fare for å tape?»

«Den litterære utvikling i England og Frankrike synes å berettige et positivt svar. For første gang siden den borgerlig-realistiske roman døde ut med Henry James, synes man i den nykatolske å stå overfor en enhetlig og samlende tradisjon som kan binde det fragmentariske i den moderne roman om en sentral nerve, skape den splintrede livserkjennelses kaos om til det kosmos som er forutsetningen for romanens eksistens. Uansett hva man ellers mener om katolismen, betyr den i den nuværende situasjon en mulighet for den stabilisering som har vært den modernistiske romans skjebnesvangre mangel. Dette vil ikke si at der ikke ble skapt lodig romankunst på subjektivitetens og splittelsens grunnlag. Man kan peke på fruktbare resultater av drommestil, kontrapunkt og stream-of-consciousness, men selve den grunnleggende livsopplevelse som krevde disse uttrykksmidler forte samtidig til den episke bredde svant inn. Tross alle nye erobringer tenderte romanen mot sin egen oppløsning.

Det er ikke lenger mulig å betrakte disse formelle eksperimenter som isolerte fenomener. Affiniteten til den åndelige situasjon er slående. For den liberalhumanistiske skole som disse eksperimenter utgikk fra, var den rådende grunnstemning følelsen av at grunnpilarene i den verden som var deres forutsetning sto i fare for å styrte sammen. En stemning som inspirerte de åndelige beredskapsromaner hos Charles Morgan, Georges Bernanos eller Ronald Fangen, men som drev det store flertall ut i et eksil fra samfunnet, en tilbaketrekning til subjektiviteten og, stadig sterkere etter som tredveårene skred frem, til en ano-

nym og avmechtig fremtidsangst. Selv Kafkaromanen, som åpenbarte en ny erkjennelse av dybden i menneskesinnet og sjelens storhet, hadde et element av flukt. I mangelen på en heterogen livsoppfatning maktet den ikke den fulle konsekvens i oppgjøret med det banalt-rasjonalistiske menneskebilde. Man ble stående igjen i det kaotiske, uten å ane syntesen.

Felles for de katolske forfattere som har slått gjennom eller har vunnet ny aktualitet etter krigen er den objektivitet og bredde som samler tidens splintrede aspekt i en dramatisk reisning som bunner i et moralsk og religiøst helhetssyn. En diktning hvor de ytterste realiteter er frelse og fordømmelse og menneskene beveger seg i en verden mellom en reel himmel og et mindre reelt helvete. At skildringen oppnår en særlig kraft i beskrivelsen av det siste gjør ikke frelsen mindre troverdig — det er en gammel erfaring at fordømmelsen eier en egen dramatik — det er infernoskildringene som leses og huskes i «Divina Commedia» —».

Etter å ha gitt en nærmere omtale av de to ypperste representanter for den katolske roman i Vest-Europa, Francois Mauriac og Graham Greene, konkluderer Christie:

«I møtet mellom himmel og helvete, synd og nåde, får den katolske roman sin monumentale reisning. Den er ikke dogmatisk i den forstand at det er skjedd et kompromiss i dens kunstneriske integritet. Moralene virker indirekte, gjennom den økte sans for de ytterste realiteter, fri for kristelig sentimental-romantikk og vulgære vekkelsesknep. Den katolske roman representerer hos forfattere som Mauriac og Greene en syntese av fri skapende kunstnerisk virksomhet og en enhetlig livsoppfatning. I møtet mellom disse har den europeiske roman fått det hittil mest lovende tilskudd etter krigen.»

Utvidelsesplanene ved St. Josephs Hospital i Porsgrunn realiseres

St. Josephs Hospital i Porsgrunn har helt siden før krigen hatt planer om å utvide sykehuset. Krigen satte en stopper for å iverksette byggearbeidet, og etter frigjøringen har det ikke vært mulig å få byggetillatelse.

Allerede i fjor begynte man å skyte ut tomten mot Aallsgate og arbeidet med det var ferdig i vinter. Man hadde håpet å få byggetillatelse slik at man kunne gått i gang med bygget straks, men det lyktes ikke.

I disse dager har man imidlertid fått lov til å gå i gang med oppførelsen av en kjelleretasje og en underetasje, forteller arkitektene Gulla og Kjell Karsten, som er utførende arkitekter for det nye sykehuset, til «Skiensfjordens Presse».

I kjelleretasjen vil det bli kjøkkenavdeling, fryse- og kjøleanlegg, vaskeri, spisesal for betjeningen, transformatoriosk, fyrhus og forbrenningsrom samt tilfluktsrom. I underetasjen blir det legekontorer, laboratorium samt spisestue for legene.

Disse to etasjene inneholder mange av de rommene man trenger sårt til.

Det nye bygget mot Aallsgate vil bli på fem etasjer. Man regner med at de to etasjene man nå har fått tillatelse til å bygge vil stå ferdig i begynnelsen av neste år. En håper da å få byggetillatelse for de øvrige etasjer slik at byggearbeidet kan gå kontinuerlig.

Vi ønsker alle våre lesere en god sommer og en god katolsk Olsok!

Hellig Olav.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven gir -i ensyklika nye retningslinjer for misjonsarbeidet.

Lørdag den 16. juni offentliggjorde Vatikanet en ensyklika, der Pave Pius XII gir nye retningslinjer for misjonsarbeidet. Rundskrivelsen begynner med ordene *Evangelii Praecones* og er sendt ut i anledning av 25 års dagen for Pius XI's store misjonsensyklika *Rerum Ecclesiae*. Den bærer datoen den 2. juni 1951.

I denne nye ensyklika minner paven til å begynne med om den enestående fremgang det katolske misjonsarbeide har hatt i løpet av de siste 25 år. I denne tid er tallet på misjonsområdene øket fra 400 til 600, og tallet på katolikken i disse områder er i samme tidsrom steget fra 14.5 til 28 millioner. Også tallet på misjonsprester er fordoblet. Et annet tegn på fremgangen ser paven i at der så mange steder er opprettet egne hierarkier. Tallet på skoler, kollegier, sykehus og andre institusjoner i misjonsområdene er mangedoblet.

Ensyklikaen slår fast at disse strålende resultater ofte har vært betalt med martyriet. Ensyklikaen regner opp alle de kirkefølgelser som har funnet sted i de siste 25 år og fremhever særlig de rasende følgelser som for tiden pågår i Det fjerne østen.

Paven kommer deretter inn på det veldige arbeide som ennå gjenstår å utføre på misjonsmarkene og slår fast at 1 milliard mennesker fremdeles venter på å høre evangeliets glade budskap. Mer enn noensinne kreves *bønn og arbeide*.

Ensyklikaen behandler videre inngående de spørsmål som er knyttet til tilveksten på misjonsmarken, utdannelsen av misjonærer og den innfødte klerus. Paven understreker nødvendigheten av å utdanne så mange innfødte prester som mulig, da innfødte prester helt naturlig forstår befolkningen i misjonsområdene bedre enn fremmede misjonærer. Hertil kommer at innfødte prester har lettere for å bli på post når følgelser bryter løs.

Et avsnitt i ensyklikaen beskjeftiger seg med opprettelsen av særlige arbeidsgrener innenfor Den katolske aksjon. I denne forbindelse understreker paven at katolske tidsskrifter og aviser, som er redigert slik at de er tilpasset befolkningens mentalitet, vil være av overordentlig stor betydning for misjonsarbeidet. Likeledes skolevesenet, da elevene i dag er folkets førere i morgen.

Til slutt advarer paven mot den materialistiske og gudløse marxisme som under skinn av å ville gjennomføre sunne sosiale reformer, trenger inn i misjonslandene for å bekjempe kristendommens livssyn. I denne forbindelse fremhever paven nødvendigheten av å heve levestandarden hos den innfødte befolkning etter de retningslinjer som er trukket opp i Kirkens sosiale lære.

Pavens sommerferie.

I Vatikanet regner en med at Paven i begynnelsen av juli, vil flytte over til Castel Gandolfo. Det heter at Paven her vil legge siste hånd på forordninger vedrørende reorganiseringen av den romerske kurie.

Ukrainsk biskop utnevnt til pavelig tronassistent.

Den eneste ukrainske biskop som befinner seg i frihet, titulærbiskopen av Cadi og apostolisk visitator for ukrainerne i Vest-Europa, mgr. dr. *Ivan Bucko*, er utnevnt til pavelig tronassistent. Ved mottagelsen av utnevnelsesdokumentet i det ukrainske, pavelige kollegium i Rom understreker mgr. *Bucko* Pave Pius XII's store kjærlighet til og interesse for ukrainerne i landflyktighet. For tiden befinner biskopen seg på sin 10. visitasjonsreise etter kamphandlingenes opphør. Etter å ha meddelt prestevielsen sakrament til flere ukrainere i Innsbruck og Freising, vil han overvære ukrainske katolikk-dager i Brussel og London i nær fremtid.

Billedserie over den mariologiske verdenskonferens.

Det internasjonale, marianske akademi i Rom har utgitt første del av en billedserie over den mariologiske verdens-

konferens som fant sted i Rom ifjor. Ytterligere 11 deler vil følge. Den første del omfatter 99 tekstsider og 400 fotografiske opptagelser av dogmeerklæringen i Den evige stad.

Katolske jordbruksorganisasjoner holder verdenskonferens i Rom.

I dagene fra den 25. juni til den 3. juli fant det sted en verdenskonferens av jordbrukere i Rom, der en drøftet bondenes problemer. Der møtte representanter fra nær sagt alle deler av verden.

BELGIA

Benelux-landenes katolske arbeiderorganisasjoner samles til sin første konferens.

Den 9. juli samles representanter for de katolske arbeiderorganisasjoner i Benelux-landene til sin første konferens i den lille by Overijse i Belgia. Konferensen skal bl. a. drøfte stuttene til en fellesorganisasjon av arbeiderbevegelsene i Holland, Belgia og Luxembourg og problemer av økonomisk og sosialpolitisk art.

DE FORENTE STATER

Tallet på katolikker steget i løpet av siste år med 868 737.

Den katolske kirkes statistiske byrå i De forente stater melder at tallet på katolikker i dette land nå er kommet opp i 28 634 873, d. v. s. at Kirken teller 868 737 flere katolikker enn for et år siden. Fem erkebispedømmer har mer enn 1 million katolikker. Chicago har 1 728 533, Boston 1 334 420, New York 1 288 469, Newark (New Jersey) 1 070 598 og Philadelphia 1 070 692.

Av bispedømmene kommer Brooklyn som nr. 1 med 1 294 096.

Tallet på prester er steget til 43 839 — en tilvekst på 919. Av ordensfolk finnes det 7620 legbrødre og 152 178 søstre. Tallet på lærere som helt er beskjeftiget ved katolske institusjoner, er kommet opp i 111 095 — en tilvekst på 5111.

Tallet på kirkesogn i De forente stater, Alaska og Hawaii er nå 111 095.

Tallet på konvertitter oversteg for første gang i løpet av et år 100 000. Det betyr at 1 million amerikanere har konvertert i løpet av de siste 10 år.

New Yorks største skyskraper testamentert Kirken.

Empire State Building som med sine 102 etasjer er den største «skyskraper» i New York, er testamentert Kirken. Eieren, millionæren *Raskob*, som døde i oktober, har testamentert alt han eide til Kirken.

En regner med at salget av bygningen vil innbringe om lag 50 millioner dollars eller nær 400 millioner kroner. Et interessenskap har allerede meldt seg som kjøper.

Far bygger kirke fordi Gud skånet sønnen i krigen.

En sakfører i Chicago, *Ed Henslee*, har nå innfridd et løfte han ga Gud under siste verdenskrig, nemlig at han ville bygge en kirke i sin hjemby, om hans sønn ble skånet under krigen.

Kirken ble innviet i Dickson i Tennessee den 17. juni og vigslat til St. Christopher. Det er den første katolske kirke som er bygd i Dickson; den har 200 sitteplasser, og er bygd i Williamsburg koloni-stil. Kirken ble påbegynt i 1950 etter 5 års forberedende arbeide.

ENGLAND

Britisk intervensjon til fordel for erkebiskop Beran.

På vegne av den britiske regjering erklærte lord *Jowitt* i Overhuset nylig på et spørsmål fra lord *Mancroft* at den britiske regjering er beredt til å foreta en demarsj hos den tsjekkosllovakiske regjering til fordel for erkebiskopen av Praha, mgr. *Beran*, forutsatt at en slik intervensjon ikke vil komme til å gjøre mer skade enn gagn. *Jowitt* innrømmet at den britiske regjering hittil intet hadde foretatt seg for å komme erkebiskop *Beran* til hjelp.

FRANKRIKE

Eukaristisk konferens i Nimes.

Arets nasjonale eukaristiske konferens finner sted i den sydfranske byen Nimes i dagene fra 4.—8. juli. Konferensens tema er: Barnets og ungdommens moralske og kristelige oppdragelse ved den hellige Eukaristi. Pavens legat er kardinal *Clemente Micara*. En rekke av de franske biskoper har tilsagt sitt nærvær. Ledelsen av de natlige andakter på den gamle arena fra den romerske tid har den kjente jesuittpater *Riquet*.

HELLAS

Pavefientlig holdning i Hellas.

Ecclesia, som er den gresk-ortodokse kirkes organ, skriver i en artikkel som behandler Den hellige stols avslag på innbydelsen til høytideligholdelsen av apostelen Paulus' komme til Hellas, at Paven er det eneste religiøse overhode i verden som ikke har svart på den ortodokse erkebiskops appell angående det kommunistiske barnerot av greske barn, og at Pavens avslag bare er et påskudd.

Vatikanets offisiøse organ, *Osservatore Romano*, har nå tatt standpunkt til disse beskyldninger og slår fast at Paven ikke et øyeblikk har vist mangel på interesse for de røvede greske barn og at han har svart på erkebiskop Spyridions appell. Videre har Den hellige stol foretatt skritt hos regjeringene i De forente stater, Frankrike og Storbritannia til fordel for disse barn. Den greske sendemann i Rom, *Capsalis*, har da også på vegne av den greske regjering overbrakt Den hellige stol det greske folks takk for det arbeide som av Den hellige stol har vært utført i denne sak. Det skjedde 11. april 1950.

Til påstanden i den greske presse om at Paven søker å si politisk mynt på et religiøst spørsmål, bemerker *Osservatore Romano*, at det ved spørsmålet om å sende en paveelig representant til Hellas dreier seg om et religiøst spørsmål, ikke om et politisk. Vatikanet har bare bedt om å få sende en representant uten diplomatiske fullmakter.

Den tidligere greske statsminister *Tsaldaris* erklærer i det katolske blad «Katholiki» som utkommer i Athen, at Den hellige stol dessverre ikke er blitt behandlet etter rang og verdighet i Hellas. Flere ganger har det hendt at representanter for Vatikanet av greske embetsmenn er blitt gjort oppmerksom på at de, enten de ønsker det eller ikke, bør trekke seg tilbake. Denne merkelige opptreden har tvunget Vatikanet til bestemt, men høflig, å avslå innbydelsen, fremholder *Tsaldaris* til slutt.

ITALIA

St. Eugenio-kirken i Rom innviet.

I 1942 gikk katolikker verden over sammen for å feire Pius XII's 25 års biskopsjubileum ved å bygge en kirke i Rom, vigslat til St. Eugenio som var pave i årene 654—657. Kirken ble innviet den 3. juni av general-vikaren for Rom, kardinal *Micara*. Pave Pius XII leste deretter selv messen ved høyalteret. 18 kardinaler, 100 biskoper og hundreder av andre høye prelater overvar høytideligheten sammen med Corps diplomatique ved Vatikanet.

Kirken er bygd av marmor og teglsten og er den 9. største i Rom. Den har formen av et latinsk kors, og har 6 kapeller og 11 altere.

Bak høyalteret finnes en mektig bronsestatue av St. Eugenio, utført av den kjente italienske billedhogger *Attilio Selva*. Et alter er vigslat til Vår Frue av Fatima. Det er et mesterverk av portugisiske kunstnere. Over hovedportalen til kirken er innfelt et vindu som gjengir Pius den XII's besøk til området ved St. Lorenzo, som ble bombet i 1943. Besøket fant sted bare noen minutter etter at bombingene hadde funnet sted. — Ennå vil det ta noen tid før kirken kan sies å være helt ferdig.

«Domus Pacis» ferdigbygget og tatt i bruk.

På apostelfyrstene Peters og Paulus' fest overga Italia's katolske ungdom bygningen «Domus Pacis» — Fredens hus — til sitt formål. Huset står til disposisjon for ungdom fra hele verden som kommer som pilegrimer til Den evige stad.

JAPAN

Borgermester konverterer og trekker mange med seg.

Borgermester *Funabiki* i Mikazuki var sterkt foruroliget over det moralske forfall etter krigen, og under sin søken etter botemidler støtte han også på Den katolske kirke. Han studerte katolisismen meget inngående og konverterte. Et foreløpig resultat av denne konversjon var 50 menn og 33 kvinner som ble døpt pinsedag. Videre forbereder 50 katekumener seg på å motta dåpens sakramente.

JUGOSLAVIA

Marskalk Tito's «retts»-metoder belyst av hans politiminister.

De forente stater, England og Frankrike besluttet nylig å yte Jugoslavia et lån på 50 millioner pund eller 1 milliard kroner. Dette betyr at Jugoslavia, selv om det ikke omfattes av Marshall-planen, nær knyttes til den. Samtidig med dette

lån var den jugoslaviske generalstabssjef *Popovitsj* og representanter for forsvarsdepartementet i Beograd, i Washington for å drøfte spørsmålet om våpenhjelp.

Det er neppe tvilsomt at disse forhandlinger står i et bestemt forhold til den omlegning av statspolitietts metoder som nå etter alt å dømme skal finne sted. På den jugoslaviske, kommunistiske sentralkomité's fjerde sesjon nylig holdt innenriksministeren, *Alexander Rankovic*, som også er polit-byråets sekretær, en tale hvor han understreket nødvendigheten av å styrke rettsikkerheten i landet og å verge borgerne mot rettslig vilkårlighet.

Generaloberst Rankovic rangerer som tredjemann i det kommunistiske hierarki i Jugoslavia og rår over det mektige politiapparat som hittil har slått ned alle forsøk på opposisjon mot Tito. Han erklærte at UDBA, det politiske politi som tidligere opererte under navnet OZNA, hadde gjort mange feilgrep og på mange måter skadet Tito's styre. I 1949 hadde således 47 prosent av alle arrestasjoner etter påtalemyndighetens ordre vist seg å være rettslig uforsvarlige. Det hadde også skadet det nye Jugoslavia, slo Rankovic videre fast, at UDBA hadde blandet seg i saker som ikke var av politisk art. Hele rettsystemet ble for øvrig underkastet en skarp kritikk. Etter mønster av Sovjets rettsystem var det basert på et nært samarbeide mellom påtalemyndighet og dommere. Ved politiske saker hadde fremgangsmåten vært følgende: saksanlegget hvilte på «bekjennelser» som forelå på forhånd. Den anklagede hadde visselig en forsvarer ved sin side som i alminnelighet førte saken temmelig fryktsomt. Dommen derimot ble ikke avsagt på grunnlag av det som kom fram under saksbehandlingen i rettløkalet, men på basis av den opprinnelige anklage.

Ministeren slo videre fast at domsavsigelsene skyldtes opportunisme og press fra lokale myndigheter og partiorganer. En dommer hadde således, fremholdt ministeren, avsagt en dom han visste var gal.

Nå er det ingen grunn til å tro at disse avsløringer er ensbetydende med en ny erkjennelse. Erkebiskop *Stepinac* sitter fremdeles fengslet. Det samme er tilfelle med mange katolske prester, og en kan nok beklage at de vestlige demokratier under forhandlingene med jugoslaverne så lite bekymret seg om disse forfulgte skjebne. At ikke så lite kan gjøres viser eksemplet med de greske barn som nå sendes hjem til sine foreldre i Hellas.

Op i midten av juni fant det igjen sted en ny retts sak mot katolikker i erkebiskop *Stepinac's* by, Zagreb. En student ved presteseminariet der ble dømt til 13 års fengsel; seminariets åndelige veileder, dr. *Josip Salac*, fikk 6 års fengsel; viserektoren, pater *Franz Talan*, 3 års fengsel; og 11 andre studenter fikk fengselsstraffer fra 8 måneder til 11 år.

Påtalemyndigheten hevdet under rettsaken at de anklagede under studenten *Novac's* ledelse hadde organisert en «underjordisk terroristgruppe» som hadde spredt flyveblader mot kommunismen og som av den grunn — ble det påstått — hadde arbeidet på å styrte Tito.

Alle de anklagede ble arrestert i fjor høst.

Selv om det ikke under rettsforhandlingene fremkom noe bevis på at de anklagede hadde arbeidet for å styrte Tito's styre, ble det av domstolen «slått fast» at de hadde konspirert mot det; og at Kirkens ansvarlige ledelse hadde hatt kjennskap til denne konspirasjon og støttet den.

KOREA

Biskop Sauers fengselslege opptatt i Kirken.

Dr. *Ro Choi Kyung* som var fengselslege for den tyske misjonsbiskop *Bonifatius Sauer* O.S.B. som omkom i et kommunistisk fengsel i Korea for et år siden i Pyongyang, ble nylig i Pusan opptatt i Kirken med sin hustru og sine barn. Før kommunistene igjen erobret byen, flyktet han med sin familie til Pusan.

NEPAL

Undervisningsministeren ber jesuittene hjelpe seg.

Nepal, som er et uavhengig kongedømme — landet ble erobret av engelskmennene i 1815, men fikk sin selvstendighet igjen ved en traktat i 1923 — ligger mellom det nordøstre hjørne av India og Tibet i Himalaya-fjellene. Hittil har det vært umulig for den katolske misjon å få fotfeste i landet. Nå har imidlertid undervisningsministeren innbudt jesuittene og bedt dem bygge en skole i nærheten av Latmandu. Skolen, som skal være en høyskole, regnes ferdig oppført i 1955. Regjeringen har erklært å ville stille alle hjelpemidler til rådighet, og uttalt ønsket om at skolen blir oppført og anlagt etter

mønster av Xavier-høyskolen i Patna, hvor nepalesisk ungdom hittil i stor utstrekning har studert.

POLEN

Masseforvisninger av befolkningsgrupper i landet bak jernteppet.

Ifølge pålitelige informasjoner som er nådd London, pågår det for tiden masseforvisninger av befolkningsgrupper fra byene i landene bak jernteppet. Det dreier seg om såkalte «klassefremmede elementer». Til disse hører etter kommunistisk oppskrift prester, munke, ordenssøstre og «vestlig-sinnede». Blant de fordrevne finnes hele familier som transporteres ut av landet i ekstrapog hvor de uten tak over hodet og det nødvendige til livets opphold, helt overlates til seg selv. — Masseforvisningene finner sted i Polen, Ungarn, Romania, Bulgaria og Tsjekkoslovakia. Grunnlaget for forvisningen i Polen er et dekret av 15. mai som man trodde bare tok sikte på å regulere legitimasjonskortene. Dette dekret regnet med 5 befolkningskategorier. For tiden er det den 5. kategori som forvises. Ifølge offisielle dokumenter består denne gruppe av følgende: utbyttere, folkefiender, katolske prester, munke og ordenssøstre, vestlig-sinnede protestanter, gammel-katolikker, religiøse jøder, kommunistfiendtlige tyskere, polakker fra Vest-Polen, og tilhengere av general Anders og Mikolajczyk.

De forvistenes stilling er blitt så fortvilet at den meget syke kardinal *Sapieha* fra sitt sykeleie har rettet en inntrengende appell til presteskapet på landet om å gjøre sitt ytterste for å komme de nødstridte til hjelp.

Det kommunistiske organ i Krakau skriver i anledning av disse forvisninger at Polens fiender og deres forbundne har mistet retten til å oppholde seg i byene. Disse «kriminelle elementer» måtte nå endelig fjernes fra byene, hvor det nå ytes «skapende arbeide». Samtidig kunngjør avisen at ytterligere «utrenskninger» av byene er forestående.

Husundersøkelser i erkebiskopens palass i Varsjava.

Først nå er det blitt kjent at det hemmelige statspolitiet i Polen under erkebiskop *Wyszynskis* fravær i Rom, foretok en husundersøkelse i hans palass.

Mens undersøkelsen pågikk, måtte personalet holde seg utenfor bygningen. Etter å ha endevendt alt i løpet av flere timer, forlot agentene bygningen med en haug aktstykker.

En bror av kardinal Hlond fengslet.

Den katolske prest *Anton Hlond* som er en bror av den avdøde kardinal, skal i noen tid ha sittet i et kommunistisk fengsel, anklaget for å ha drevet «statsfiendtlig propaganda». Noen rettssak mot ham har ennå ikke vært reist.

Det meldes for øvrig at mange katolske prester har sittet fengslet i lengre tid uten at de har fått sine saker prøvet ved noen domstol.

ROMANIA

Rumensk biskop død i fengsel.

Det meldes at biskop *Valeriano Trajano Frentiu* er avgått ved døden i fengslet til det hemmelige statspolitiet i Bucuresti, 76 år gammel. Det er den andre katolske biskopen som er avgått ved døden i kommunistisk fengsel i Romania. Biskop *Frentiu* har sittet fengslet sammen med 11 andre katolske biskoper siden sommeren 1949. Ennå har det ikke vært reist noen anklage mot dem. Biskopene ble arrestert fordi de nektet å bryte med Rom.

SOVJET-UNIONEN

Kirkekampen organiseres bak jernteppet.

Det er i Moskva blitt trykt 30 millioner eksemplarer av en brosjyre hvor retningslinjene for kampen mot Kirken er trukket opp. Det heter bl. a. i denne brosjyre: Søk å skape kløft mellom menigmann, prester og biskoper, skap endelig ikke martyrer, men forbrytere, understøtt alle tenkelige småsektter, skaff kommunister innpass i de religiøse ordener, søk å ødelegge ordener og kongregasjoner som er Pavedømmets kolonisatorer.

SPANIA

Internasjonal eukaristisk kongress neste år i Barcelona.

Etter påvelig godkjennelse er tidspunktet for den første, internasjonale eukaristiske kongress etter krigen som er henlagt til Barcelona, endelig fastsatt til tiden fra 26. mai til 1. juni 1952.

Kommunestyret har i sakens anledning bevilget en større sum til forskjønnelse av byen.

Innspillingen av en Fatima-film påbegynt.

Det spanske katolske filmselskap ASPA har begynt innspillingen av en Fatima-film. *Ines Orsini*, som spilte hovedrollen i den kjente *Goretti*-filmen «Himmel over sumpmarkene», har også en hovedrolle i denne film.

TSJEKKOSLOVAKIA

Ny skinnprosess mot katolsk biskop.

De kommunistiske makthavere i Tsjekkoslovakia har til hensikt å gjennomføre en ny skinn-prosess mot en katolsk geistlig, denne gang mot hjelpebiskopen i det ruthensk-katolske bispedømme Presov, mgr. dr. *Wasył Hopkow*. Mgr. Hopkow er hjelpebiskop til biskop *Paul Peter Gojdic* som i januar måned ble dømt til livsvarig fengsel. Mgr. Hopkow ble arrestert allerede for et år siden, da den med Rom unierte ruthenske kirke etter ordre fra kontoret for kirkelige anliggender i Praha med makt ble innlemmet i den russisk-ortodokse kirke.

Proessen mot biskop Hopkow er blitt utsatt på grunn av den alvorlige krise i det tsjekkiske kommunistparti for noen tid siden. Som vitner er det meningen å føre biskop Gojdic og en prest som i 1948 ble dømt til 10 års fengsel. Anklagen lyder som vanlig på «statsfiendtlig virksomhet», «samarbeide med ukrainske partisaner», «spionasje til fordel for vestlige imperialistiske stater», Vatikanet osv. osv.

UNGARN

Kardinal Mindszenty's etterfølger under «retts»-forfølgelse.

I forrige nummer av «St. Olav» bragte vi en melding om at kardinal *Mindszenty's* etterfølger, erkebiskopen av Kalocsa, mgr. *Joseph Grösz*, plutselig var forsvunnet.

Kort etter ble det kunngjort i Budapest at «retts»-saken mot ham ville bli åpnet fredag den 22. juni etter at avisene tirsdag den 19. juni hadde offentliggjort anklagen mot ham. Den har en slående likhet med den anklage som for to og et halvt år siden ble rettet mot kardinal *Mindszenty*. Det heter i anklagen at mgr. Grösz også har «konspirert» mot staten, svindlet med fremmed valuta og hjulpet folk til å rømme til utlandet. Og det turde vel være overflødig å si at han har avlagt «full tilståelse».

Ifølge denne «bekjennelse» skal erkebiskopen ha «tilstått» følgende: «Kardinalen overdro meg ledelsen av den organisasjon som hadde som mål å styrte regjeringen.» Han skal også angivelig ha sendt en erklæring til en utenlandsk legasjon i Budapest, der han har gått inn for monarkiet: «I overensstemmelse med gammel ungarsk lov påtar jeg meg i Kongens fravær og da Kirkens primas er forhindret fra å utøve sine plikter, rollen som statens overhode og arbeidet med å utnevne en midlertidig regjering.» . . . «Jeg tilstår at jeg var sjef for en sammensvergelse som var begynt med å organisere bevæpnede grupper for å styrte regjeringen.»

Det heter videre i anklagen at konfidensielle dokumenter fra erkebiskopen til Vatikanet og fra Vatikanet til erkebiskopen passerte flere legasjoner for imperialistiske makter i Budapest. Videre beskyldes erkebiskopen for å ha sendt hemmelige økonomiske rapporter og politiske meldinger til utenlandske legasjoner osv. osv.

Blant erkebiskopens «medskyldige» finner en bl. a. også en tjenestemann ved De forente staters informasjonsbyrå i Budapest som er ungarer. Han beskyldes for å ha drevet «fascistisk kontrapionasje», og for å ha stått i kontakt med erkebiskopens statsfiendtlige organisasjon. Andre medskyldige er dr. *Pal Bozik*, tidligere medlem av det ungarske parlament og katolsk prest, dr. *Endre Farkas*, sakfører og «Den hellige sto's offentlige anklager» (!!!), dr. *Laszlo Hevey*, — tidligere ungarsk embedsmann, Dom *Vendel Endredy*, prior i cistersienserkløstret i Zircz, *Gyula Hagyo-Kovass*, medlem av det ungarske Overhus for krigen, *Istvan Csellar*, ordensprest, og prioren *Ferenc Vezér*. Alle er anklaget for å ha arbeidet med i sammensvergelsen mot regjeringen.

Anklagene mot alle er undertegnet av den samme offentlige anklager som førte saken mot kardinal *Mindszenty*, *Gyula Alapy*, og dommeren er også den samme, nemlig *Vilmos Olti*.

ADOPTIVFORELDRE

søkes snarest

til en 1 års gl. gutt og til en 1½ års gl. pike.

Henv.: St. Olavs sokneprestembete, Oslo.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

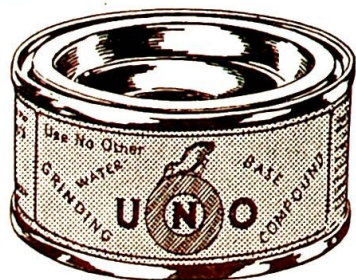
Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

Katolsk boknytt

Henning Heilesen: K. Krogh-Tonning. En luthersk teologs vej til den katolske kirke. 15 s., kr. 1,45. Særtrykk av «Catholica», Frost-Hansen 1951.
Det er vel få norske katolikker som ikke på en eller annen måte står i gjeld til Krogh-Tonning. Henning Heilesen forsøker her å forhindre at den store konvertitt blir glemt, og det er blitt et fint og innholdsrikt bidrag til kjenneskapet til denne personlighet.

Tom Hanlin: Miraklet i Cardenrigg. 190 s., d. kr. 7,75. Forlaget Fremad 1951.
En roman fra katolsk miljø i en skotsk mineby. Boken er spennende og lettlest, riktig ferielesning. Og *katolsk ferielesning!*

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL, Akersveien 5, I, Oslo.

Om De fortsatt ønsker å motta

ST. OLAV

må skyldig kontingent innsendes snarest.
Husk ved innbetalingen å anføre om en er *ny* eller *gammel* abonnent.

På St. Olavs Forlag Oslo
er utkommet ny

«Liten bibelhistorie for
katolske skoler» (189 s.).
Kr. 5.00.

Ved adresseforandring

! godhetsfullt oppgi gammel
• adresse!

FREDRIKSTAD

THS. HANSENS EFTF.

Alf Svendsen

Bakgaten 1 - Fredrikstad

JOSEF A. KNUDSEN

Fredrikstad

Bakeri & Konditori

Tlf. 2656 - 2862 - 3991 - 1772

«STABBURET»

OSLO

**MALERFORRETNING
HANS KARLSEN**

Tordenskjoldsgt. 6 B
Tlf. 41 07 76 - Oslo

Utfører all slags malerarbeid

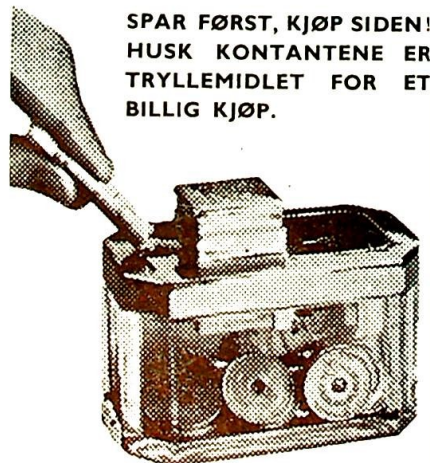
Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

**SPAR FØRST, KJØP SIDEN!
HUSK KONTANTENE ER
TRYLLEMIDLET FOR ET
BILLIG KJØP.**

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet